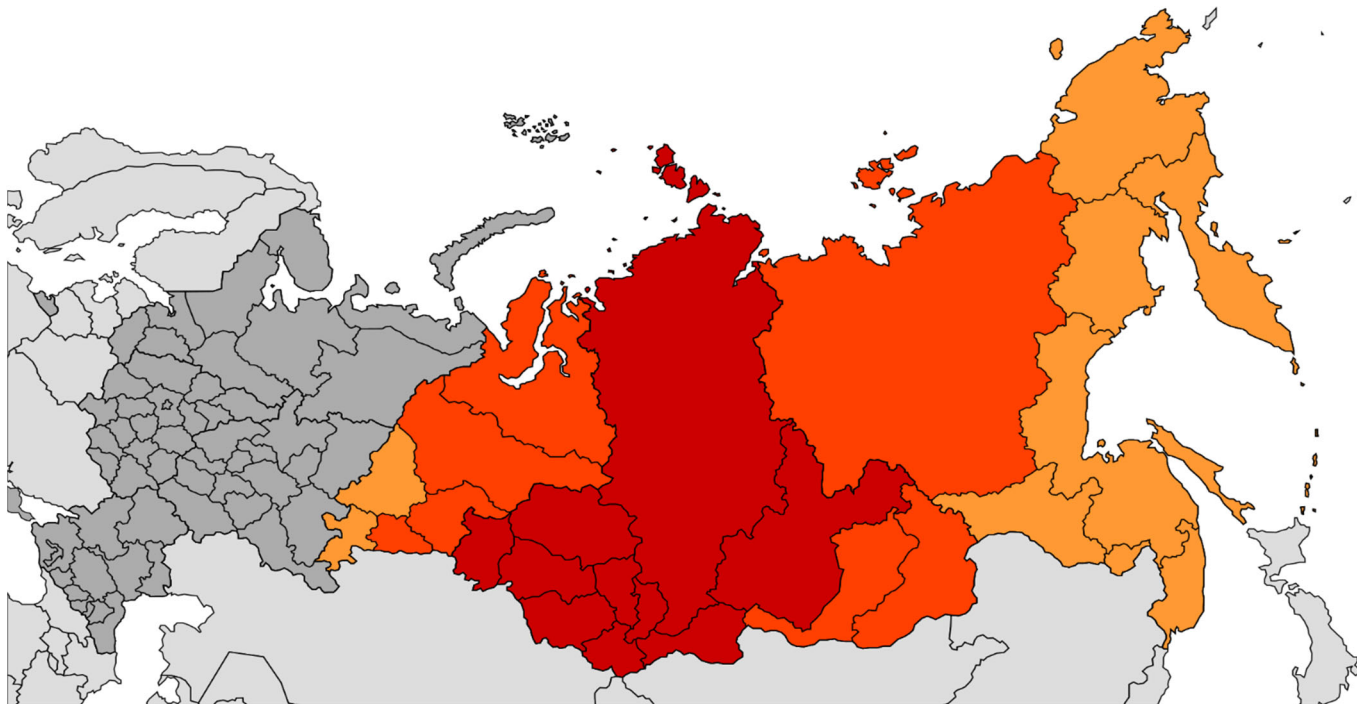

Severní Asie /SIBIŘ/ - asijská část Ruské federace, pojem se samostatně v podstatě nepoužívá, označujeme vše jako SIBIŘ /vše od Uralských hor až k poloostrovu Čukotka/.

- nízké teploty až -60°C , trvale zmrzlá půda /permafrost/
- v létě až 20°C , 2 měsíce, bažiny, komáři.
- obyvatelé přistěhovalci Rusové, Ukrajinci a pak místní národy Jakuti, Burjati, Čukčové, Eskymáci, Aleuti ...
- transsibiřská magistrála protíná Sibiř /železnice mezi Moskvou a Vladivostokem/.
- velké řeky **Ob, Jenisej, Lena a Amur**
- nejstarší a nejhlubší jezero **Bajkal**
- nerostné suroviny, ropa, plyn, zlato /ropovod Družba/
- těžba dřeva, lov ryb ...
- většina území roviny /tajga, tundra, mokřady, záposibiřská rovina/
- místo koncentračních pracovních táborů „Gulagů“ /Lenin, Stalin ... až do 90.let/
- místo nalezení v ledu mamutů;

Alexandr Isajevič Solženicyn psal o Gulagu, Jeden den Ivana Denisoviče, Souostroví Gulag, vyhnán z Ruska, 1970 Nobelova cena za Literaturu.

Jezero Bajkal

- Nejhlubší a nejstarší jezero na světě /25 mil.let/
- tektonický původ, příkopová propadlina /euroasijské a amurské/.
- hluboké až 1642 m,
- 1/5 všech světových zásob sladkých vod
- bohatá fauna a flora /někteří jen zde „endemity“/.
- tuleň bajkalský, jeseter (až 2 m), omul (losos)
- 2100 km dlouhý břeh, s horami v okolí

okolí s horami

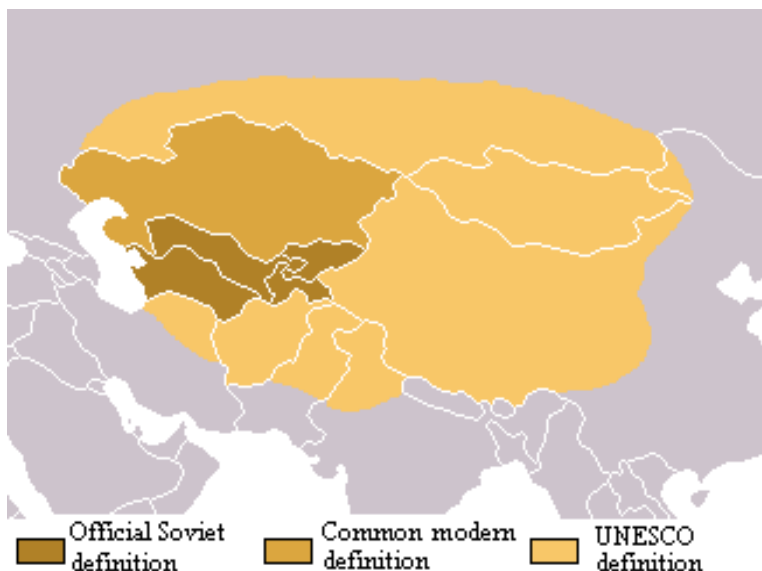
ostrov Olchon, šamanská hora /jeden z 27 ostrovů/

STŘEDNÍ ASIE + KAVKAZ

střední (centrální) Asie je oblast mezi Kaspickým mořem a Čínou. Jmenovitě jde o 5 států, které byly součástí Sovětského svazu.

- největší **Kazachstán**, pak **Kyrgyzstán**, **Uzbekistán**, **Turkmenistán** a **Tádžikistán**.

Kavkazské republiky (Zakavkazsko) mezi Černým mořem a Kaspickým mořem. Opět státy bývalého Sovětského svazu. **Arménie**, **Ázerbájdžán** a **Gruzie**.

Střední Asie

- Státy bývalého Sovětského svazu, ekonomicky stále spjati, ale i vliv Číny, snaha zejména zbavovat se vlivu Ruska;
- islámské země ale

vliv na státní politiku minimální

- ruština jeden z úředních jazyků,
- obyvatelé místní národy, ale významný podíl Rusů ...
- nejvýznamnější je v regionu **Kazachstán** (ropa, uran, uhlí, zemní plyn, zlato), pěstování obilí, bavlny, chov ovcí a koz ve stepích /muslimské země, polo horské, suché podmínky/.
- v Kazachstánu Bajkonur (Ruské vesmírné středisko)
- Turkmenistán poušť Karakum (Karakumská ovce, kožešina z jehňat perzián)
- střední Asie místo kudy vedla „hedvábná stezka“, kudy směřovalo hedvábí, koření z Číny a Indie

Zakavkazsko /Ázerbajdžán, Arménie, Gruzie/

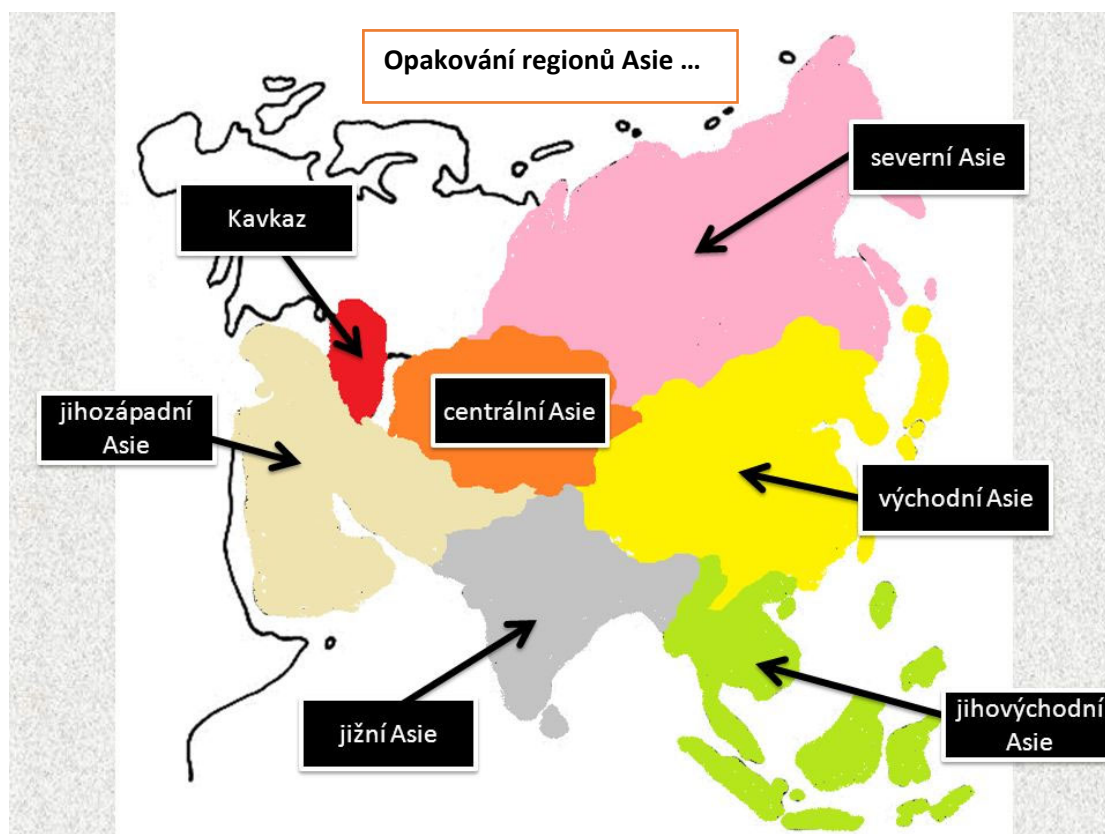

- ze severu Rusko, z jihu Turecko a Írán;
- převládá hornatá krajina Velký a Malý Kavkaz;
- údolí vlhké subtropické, v horách suché a chladné;
- obyvatelé místní národy europoidní, ale významný podíl Rusů, závislost ekonomická, nízká urbanizace ...
- **Ázerbajdžán**, velké zásoby ropy (Kaspické moře), hlavní město Baku.
- **Gruzie** gruzínské víno, koňak, čaj (válka s Ruskem o Jižní Osetii)
- **Arménie**, víno, koňak ... spory s muslimským Tureckem, vyvražďování, 6 mil. Arménů žije ve světě.
- Arménie, Gruzie ... křesťanství, jedno z nejstarších na světě.
- hora Ararat v Arménii, místo, kam přistál Noe))

(Jiho)Západní Asie /blízký východ/

Státy

Nesourodý region se strategickou polohou (spojnice Afriky, Asie a Evropy) ... 15 států oblastí **Malé Asie, Arabského poloostrova a Perského zálivu** ...

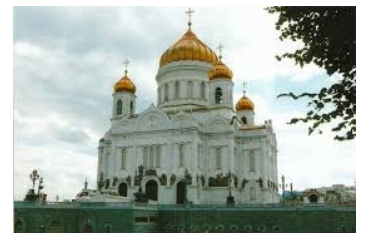
- **Blízký východ převážně hornatý** (od Kavkazu, pohoří Taurus, Íránská vysočina);
- **rovinná oblast pouště a polopouště** (Arabský poloostrov);
- významné řeky **Eufrat a Tigris, úrodná Mezopotámská nížina** (Irák, Sýrie);
- převážně **subtropické suché podnebí** (stepi, pouště, polopouště);
- **obyvatelstvo europoidní;**
- **náboženství islám** (umírnění **sunnité** a radikální **šíté Írán**), ale také judaismus a křesťanství;

Islámská mešita s minarety

Synagoga (židovská)

Pravoslavný kostel

- většina obyvatel na vesnicích, vysoká negramotnost;
- **těžba ropy, zemní plyn**, sdružení OPEC, Perský záliv;
- **chov koz, ovcí a velbloudů**, zejména u řek;
- Turci, Arabové, Židé, Peršané ...
- **velké sociální rozdíly, nedostatek vody;**
- **zdrojová oblast uprchlíků v Evropě** (konflikty náboženské, národnostní – Sýrie, Irák, Afganistán ..)

Sýrie,

Syrská arabská republika,
hlavní město **Damašek (2,5mil.),**
významné islámské památky, **území starověké Mezopotámie – Sumerská civilizace** (spolu s Irákem).
Damašek centrum islámu.

Zemědělství (pšenice, cukrová řepa, bavlna, tabák).
Ropa, zemní plyn. Velká většina podniků je státních.
Režim není demokratický.

Islámský stát

- radikální islámská teroristická organizace;
- **samozvaný stát**, usiluje o sjednocení všech muslimů;
- násilné uplatňování islámu a jeho práva (šaría);

Kuchyně v arabském světě – tradice, ovlivněna islámem, není se vepřové, zákaz konzumace alkoholu, kuřecí, jehněčí, typické pokrmy kebab, khouzí, kibbe ... jako příloha většinou rýže

Irák,

Irácká republika,
hlavní město **Bagdád (obyvatel 5mil.),**
významné islámské památky, **území starověké Mezopotámie.**
jedny z největších zásob ropy na světě.
Válka v Iráku ... 1990 útok na Kuvajt.

Od roku 2011 jako důsledek „Arabského jara“ v Sýrii občanská válka, mezi vládou (Bašár Asad), rebely, kurdskými milicemi a Islámským státem.

Saudská Arábie

- nejsvětější místa islámu (Mekka a Medina)
- vládnoucí režim zavedl zákon šaría
- porušování práv žen

Povinnost nosit v Saudské Arábii, Íránu, Afganistánu. V ostatních arabských zemích se omezuje jen například v mešitách.

Spojené Arabské Emiráty

- většina obyvatel na pobřeží, bohatá oblast na ropu, podpora USA
- zdarma školství a zdravotnictví
- investice do výstavby

- nejvyšší
budova světa,
Formule1,
luxusní
dovolené,
lyžování na
sněhu

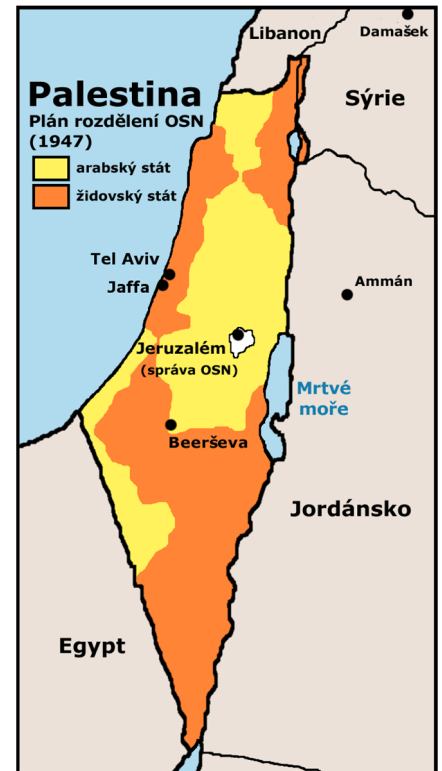
Stát Izrael

- vznik po 2.světové válce, každý Žid se může vrátit, značný růst populace ... demokracie
- jediný židovský stát na světě, až 75% obyvatel
- největší památky hl. město Jeruzalém (poutní místo pro křesťany, židy i muslimy), Betlém, mrtvé moře (-408 m) ...

- většina obyvatel podél řeky Jordán a Galilejské jezero, zbytek území pouště a polopouště;

**Památky
Jeruzaléma:**
Zed' nářků
(judaismus),
Skální dóm
(Islám), Chrám
Božího hrobu
(křesťanství),
Křížová cesta ...

- trvalé spory s arabským světem, především s Palestinou (Arabská část Izraele, po roce 1949 Izrael okupuje 2/3 území Palestiny).
- vysoce technologická ekonomika, zemědělství ...

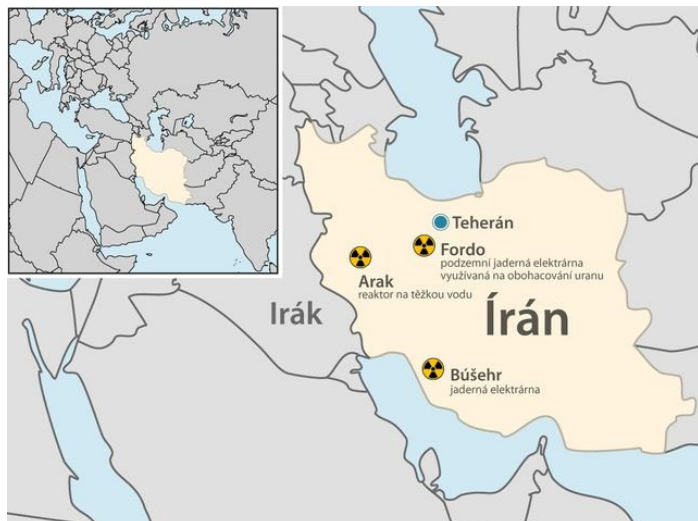
Írán (Íránská islámská republika)

- **Bývalá Persie**, obyvatelstvo hlavně Peršané (dominantní etnikum)
- je částí **Perského zálivu**, **82 mil.obyvateľ**, jen v hl.městě **Teheránu** **8 mil.**
- **převažuje horská krajina**, s planinami, **subtropické podnebí**

PERSKÝ ZÁLIV

Konflikt s USA, porušování dohod ohledně jaderného programu, USA navyšují počet vojáků v oblasti ... aktuálně 05-2019

- **Írán je islámská republika**, od roku 1979, dříve sekulární modernizující se Írán, se mění na teokratickou duchovní islámskou republiku ... až doposud. **Prezident vers. Duchovní vůdce.**

- **Státní podniky – ropa /3. místo na světě v těžbě/, zemní plyn, jaderný program, kosmický program.**

- **jazyk perština (indoevropské „arjské“ iránské jazyky).**

- **zajímavosti Íránu: Perské koberce, Pohádky Tisíce a jedné noci, Prince of Persia, fotbal ...**